ZAKELIJKE BESCHRIJVING

Onteigening Begraafplaats Elzenhof Uitbreiding

Onteigening voor de realisering van het bestemmingsplan ‘Begraafplaats Elzenhof’ in de gemeente Harderwijk ten name van de gemeente Harderwijk.

1. Aanleiding, nut en noodzaak werk en urgentie onteigening

1.1. Aanleiding, nut en noodzaak

De gemeente heeft op grond van de Wet op de lijkbezorging de plicht om te voorzien in voldoende plaats voor begraven. Eind vorige eeuw werd vastgesteld dat Begraafplaats Oostergaarde niet toereikend was en kon worden gemaakt om aan deze wettelijke eis te voldoen. Een tweede begraafplaats met bijkomende voorzieningen was noodzakelijk en is in juridisch-planologische zin mogelijk gemaakt door het bestemmingsplan ‘Begraafplaats Elzenhof’.

Het bestemmingsplan is al sinds 10 oktober 2001 onherroepelijk. Gekozen is destijds voor gefaseerde uitvoering, omdat niet alle gronden binnen het plangebied in eigendom van de gemeente waren. Een spoedige realisering van de hoofdbebouwing van de begraafplaats en van de aanleg van een gebied met voldoende mogelijkheid om de eerste jaren te begraven, diende te worden zeker gesteld. In 2003 is deze eerste fase in gebruik genomen.

Vorig jaar is begonnen met de ontwikkeling van het nog niet gerealiseerde gedeelte van het plangebied (fasen 2 en 3; hierna ook genoemd: ‘uitbreiding’). De uitbreiding is noodzakelijk om nu en in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke verplichting om voldoende plekken beschikbaar te hebben voor begraven.

De uitbreiding kan op dit moment niet volledig worden gerealiseerd. Eén kadastraal perceel dat voor het grootste gedeelte is gelegen binnen het plangebied, is nog niet in eigendom van de gemeente. Dit betreft het perceel, kadastraal bekend gemeente Harderwijk, sectie B, nummer 3982, totaal groot 3.340 m2; het benodigde gedeelte dat binnen de plangrenzen van het bestemmingsplan is gelegen, bedraagt 3.329 m2 (hierna ook: ‘de gronden’ of ‘de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaak’).

Om de begraafplaats in zijn geheel te kunnen realiseren en exploiteren, dienen ook deze gronden eigendom van de gemeente te zijn, vrij van lasten en rechten. Uitgangspunt is daarbij minnelijke verwerving. Het is echter allerminst zeker of de gemeente hierin langs minnelijke weg zal slagen. Van belang is daarom dat de administratieve onteigeningsprocedure wordt opgestart, om volledige planuitvoering te bevorderen. Het perceel is in gebruik gegeven / verpacht en wordt op dit moment nog agrarisch gebruikt.

1.2. Planning en urgentie

De benodigde financiële middelen voor de planuitvoering zijn al een aantal jaren geleden door de gemeenteraad beschikbaar gesteld vanuit de algemene middelen, waarna het werk de afgelopen twee jaar is

aanbesteed en gegund. Daarnaast heeft de gemeenteraad vorig jaar het besluit genomen om de Bakkersweg die het plangebied van west naar oost doorkruiste, aan de openbaarheid te onttrekken, waarna dat besluit onherroepelijk is geworden. De feitelijke werkzaamheden zijn daarna in volle omvang gestart.

De planuitvoering verloopt voorspoedig. Het waterelement is grotendeels gerealiseerd, de omheining is aangebracht en er is al begonnen met de aanleg van de velden, paden en de groeninrichting.

De aanleg van de velden, paden en groeninrichting kan echter niet worden afgerond zolang de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaak niet in eigendom van de gemeente is.

De planuitvoering zal dan ook op korte termijn stagneren. Zodra ook deze gronden in eigendom van de gemeente zijn, zullen deze worden ontwikkeld en samen met de overige gronden in exploitatie worden gebracht.

1.3. Verzoeker om onteigening

De verzoeker om onteigening is de gemeente Harderwijk. Basis hiervoor is een verzoekbesluit van de gemeenteraad.

1.4. Noodzaak tot onteigening

De uitbreiding van de gemeentelijke begraafplaats is noodzakelijk om nu en in de toekomst te kunnen blijven voldoen aan de wettelijke verplichting om voldoende plekken beschikbaar te hebben voor begraven.

De uitbreiding kan echter niet tot een afronding komen zonder de ontbrekende gronden. Het plan kan dan ook niet worden uitgevoerd in de vorm waaraan vanuit oogpunt van publiek belang de meeste behoefte bestaat. De noodzakelijke begraafplekken kunnen worden niet gerealiseerd. Er blijft sprake van inefficiënt beheer en onderhoud omdat de gronden niet met de overige gronden in exploitatie kunnen worden genomen. Ook blijft sprake van de ongewenste situatie dat gronden midden op de begraafplaats agrarisch worden gebruikt met daaraan inherent mogelijke geluids- en geuroverlast, waarbij de rust van de begraafplaats kan worden verstoord.

Met de desbetreffende grondeigenaar is tot op heden geen minnelijke overeenstemming bereikt over de verwerving van diens gronden. De eigenaar gaat niet in op meerdere door de gemeente gedane schriftelijke aanbiedingen. De eigenaar wenst uitsluitend te verkopen indien hij elders binnen de gemeente op eigen grond een woning mag bouwen. Dit past echter niet binnen het ter plaatse geldende bestemmingsplan en de beleidskaders. Afgezien daarvan heeft de eigenaar te kennen gegeven sowieso niet te willen voldoen aan de voorwaarde dat elders een minimum aantal aan m2 overtollige bedrijfsgebouwen wordt afgebroken (rood voor rood).

Het streven blijft vanzelfsprekend om er minnelijk uit te komen. De pogingen daartoe zullen dan ook worden voortgezet. Omdat het echter allerminst zeker is of deze pogingen zullen slagen, is het van belang dat de administratieve onteigeningsprocedure wordt opgestart, om het bestemmingsplan en daarmee de begraafplaats in zijn geheel te kunnen verwezenlijken.

2. Grondslag/rechtsbasis onteigening

2.1. Bestemmingsplan

De ter onteigening aan te wijzen onroerende zaak is gelegen binnen het plangebied van het bestemmingsplan 'Begraafplaats Elzenhof'. Dit plan heeft de ontwikkeling van een tweede gemeentelijke begraafplaats met bijkomende voorzieningen in de gemeente Harderwijk in juridisch-planologische zin mogelijk gemaakt.

Het bestemmingsplan is vastgesteld op 17 juni 1999, goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 11 januari 2000 en onherroepelijk geworden na uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State op 10 oktober 2001.

2.2. Bestemmingen

Ter plaatse van de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaak gelden de bestemmingen 'Begraafplaats (M(b))', 'Groenvoorzieningen' en 'Hoogspanningsleiding (dubbelbestemming)'. Het betreft hier (globale) eindbestemmingen, welke overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening niet nader behoeven te worden uitgewerkt. De door de gemeente Harderwijk ter plaatse voorgestane wijze van planuitvoering strekt tot de realisering van de begraafplaats 'Elzenhof' met bijbehorende voorzieningen.

2.3. Plangebied

Het plangebied van het bestemmingsplan ligt ten oosten van de bebouwde kom van Harderwijk aan de westelijke rand van de Hierdense enk, een agrarisch gebied met overwegend kleinschalig agrarisch gebruikte percelen en met enige (lint)bebouwing. Het plangebied bevindt zich globaal tussen de Grensweg aan de westzijde, de Elsweg (nu: Walstein) aan de zuidzijde en de Overkampseweg aan de oostzijde. De noordzijde grenst aan gronden met een agrarische bestemming. Door het gebied loopt het tracé van een tweetal hoogspanningskabels. Het gebied wordt van west naar oost doorkruist door de inmiddels aan de openbaarheid onttrokken Bakkersweg.

De eerste fase van de begraafplaats is al in 2003 gerealiseerd en is gelegen ten zuiden van de Bakkersweg, met uitzondering van het meest oostelijk gedeelte. De uitbreiding omvat de Bakkersweg, het meest oostelijke gedeelte ten zuiden van de Bakkersweg en de gronden ten noorden van de Bakkersweg. De te onteigenen onroerende zaak is gelegen direct ten noorden van de Bakkersweg.

Voor wat betreft de situering van de te onteigenen onroerende zaak binnen het plangebied en ten opzichte van deze bestemmingen wordt verwezen naar de plankaart van het bestemmingsplan met daarop geprojecteerd de grondplantekening. Deze laatste kaart laat zien dat een zeer minimaal gedeelte – 11 m2 – van het kadastrale perceel B 3982 niet ter onteigening is aangewezen. De reden is dat voor dat gedeelte niet meer het bestemmingsplan 'Begraafplaats Elzenhof' geldt, maar het bestemmingsplan 'Buitengebied 2003'.

3. Beschrijving/toelichting werken

3.1. Bestaande situatie

De eerste fase van het plangebied is al in 2003 gerealiseerd. Dit betreft de toegang tot de begraafplaats, de hoofdbebouwing met parkeervoorzieningen, grafplekken, paden, verlichting en groeninrichting. Het betreft het gedeelte van het plangebied ten zuiden van de Bakkersweg, met uitzondering van het meest oostelijk gelegen gedeelte. Het overgrote deel van de grafplekken is inmiddels uitgegeven.

Om nieuwe graven te kunnen uitgeven, zowel voor regulier als natuurlijk begraven, is vorig jaar gestart met de ontwikkeling van het nog niet gerealiseerde gedeelte van het plangebied (fasen 2 en 3 ofwel de ‘uitbreiding’).

Binnen deze uitbreiding bevindt zich de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaak. Deze gronden werden ontsloten via de Bakkersweg. Dat is op dit moment niet meer mogelijk. De Bakkersweg is inmiddels afgesloten. Er is daarom een tijdelijke ontsluiting gerealiseerd aan de noordkant van de onroerende zaak, via gemeentelijke percelen uitmondend op de Overkampseweg. Aangezien de gronden inmiddels binnen de omheining van de begraafplaats zijn gelegen, is ter hoogte van het perceel een afsluitbaar toegangshek aangebracht waarvan de eigenaar en/of pachter/gebruiker beschikken over de sleutel. De gronden worden op dit moment nog agrarisch gebruikt.

3.2. Wijze van planuitvoering

Het uitbreidingsgedeelte van de begraafplaats wordt geschikt gemaakt voor regulier begraven en natuurbegraven. De uitbreiding wordt met name gekenmerkt door een natuurstenen waterelement van circa 100 meter lang en circa 4 meter breed dat een hoogteverschil van enkele meters overbrugt. Dit waterelement heeft als achterliggende gedachte de uitbeelding van de levensloop van de mens. Het kunstwerk wordt in de lengterichting in het verlengde van de hoofdingang aangelegd. Bovenop het kunstwerk wordt een mogelijkheid gecreëerd voor een andere manier van begraven die nog nader uitgewerkt wordt. Het waterelement dient als rustpunt van bezinning, overdenking en kan daarnaast ook gebruikt worden als plaats van samenkomst voor een uitvaart.

De planuitvoering verloopt voorspoedig. Het waterelement is grotendeels gerealiseerd, de omheining is aangebracht en er is al begonnen met de aanleg van de velden, paden en de groeninrichting.

De aanleg van de velden, paden en groeninrichting kan echter niet worden afgerond zolang de ter onteigening aan te wijzen onroerende zaak niet in eigendom van de gemeente is.

4. Gemeente(n)

Het plangebied van het bestemmingsplan ‘Begraafplaats Elzenhof’ is gelegen in de gemeente Harderwijk.

5. Tenaamstelling onteigening

De onteigening zal geschieden ten name van de gemeente Harderwijk.